

Кузьмина Т. В., магістрант

Українська інженерно-педагогічна академія

Мироненко В. П.

доктор архітектури, професор

Харківський державний технічний університет
будівництва та архітектури

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ВИШИВКИ У ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

Анотація: Розглядається українська вишивка та народний костюм як багатство українського народу та джерело натхнення для сучасних дизайнерів світової моди.

Ключові слова: костюм, вишивка, дизайн.

Аннотация. Мироненко В.П., Кузьмина Т.В. Исторические аспекты применения вышивки в дизайне одежды. Рассматривается украинская вышивка и народный костюм как богатство украинского народа и источник вдохновения для современных дизайнеров мировой моды.

Ключевые слова: костюм, вышивка, дизайн

Annotation. Mironenko V.P., Kuzmina T.V. Historical aspects of application of an embroidery in design of clothes. We consider the Ukrainian embroidery and folk costume as riches Ukrainian-ray people, and a source of inspiration for contemporary designers fashion world.

Keywords: costume, embroidery, design

Актуальність проблеми. Українська народна вишивка являється одним з найбільш розповсюджених і доступних видів народної художньої творчості. Вона удосконалювалась на протязі багатьох століть і до нас дійшла у вигляді чудових різноманітних орнаментів, швів, якими вони наповнені, цікавих кольорових поєднань ниток. Дизайнери майстерно інтерпретують вишивку, поєднують сучасні технології та традиції народу, створюючи дивовижні речі, що абсолютно відповідають сучасним тенденціям моди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз історії вишивки та її застосування у дизайні одягу базувалися на працях Кікоть А.А., Лагоди О.М., Баранової А.І. та Ніколаєвої Т.В. Дослідження теоретичного матеріалу дає змогу визначити основні мотиви українського народного орнаменту та висвітлити специфіку використання вишивки у сучасному модельному ряді.

Мета роботи: дослідити процес формування вишивки, як важливої частини спадщини духовної культури українського народу та визначення її ролі у дизайні одягу.

Об'єкт дослідження: українська вишивка.

Предмет дослідження: особливості застосування вишивки у дизайні одягу.

Виклад основного матеріалу. Вишивка – класичний вид українського народного мистецтва, що розкриває невичерпне багатство творчих сил народу, вершини його мистецького хисту [1]. Однією з характерних особливостей української вишивки є яскраво виражена самотність окремих етнографічних регіонів, таких як Полтавщина, Київщина, Чернігівщина, Гуцульщина, Поділля тощо.

У процесі історичного та культурного розвитку на Україні у кожній місцевості утворились характерні орнаментальні мотиви і композиції, найбільш улюблена і поширена колірна гама, специфічні техніки виконання.

Серед орнаментальних мотивів прикрас одягу основними були геометричні та рослинні елементи, порізно використовували у регіонах. На півночі України був розповсюджений найдавніший монохромний рослинний орнамент. У районах Карпат геометричний орнамент був поліхромним. Орнаментальні мотиви вишивки відбивали враження давніх українців від навколишнього світу, свідченням чого є назви елементів: «оленячі ріжки», «зозуленьки», «гребінці», «огі-рочки», «зірка», «троянда».

Рослинний орнамент на більше ранніх елементах одягу був стилізованим та геометризованим (передусім використовувався мотив «дерева життя»), з початку ХХ сторіччя більш поширюваними стали натуральні зображення квітів, листя, бруньок. Серед основних образотворчих мотивів рослинного орнаменту можна виділити такі, як троянда, гвоздика, виноград, дубове листя. Композиція рослинних орнаментів найчастіше була вільною, насамперед букетною, нерідко у ромбовидній сітці (взагалі ромб – базовий елемент української вишивки) [3].

Творчим джерелом сучасного дизайнера є

Надійшла до редакції 14.03.2011

Сорочка жіноча.
Початок XX ст. Київщина

Сорочки жіночі.
Фрагмент. XIX ст. Полтавщина

Сорочки жіночі.
Фрагмент XIX ст. Поділля

Сорочка
жіноча, XIX ст.
Чернігівщина

Ярина Жук

Одяг від українського
дизайнера Ярини Жук

Роксолана
Богуцька

Одяг від українського дизайнера
Роксолани Богуцької

Діана
Дорожкіна

Одяг від українського дизайнера Діани Дорожкіної

народний костюм та його оздоблення. Способи використання вишивки як джерела створення нового в дизайні одягу можуть бути найрізноманітнішими. Головна суть привабливої сили вишивки – це її естетичність та доцільність. У кінці ХХ століття народна вишивка, її орнаменти, колірні поєднання широко використовуються модельєрами при проектуванні одягу. З'являються навіть фольклорний, етнічний стилі. Вишивка стає об'єктом пильного вивчення.

Все частіше українські дизайнери починають звертатись в своїх роботах до національних традицій оформлення одягу, особливо жіночого, на сукнях, дорогих і звичайних, з'являється українська вишивка, і навіть на чоловічих краватках.

Дизайнерка із Тернополя Ярина Жук непогано застосовує вишивку. Вона вишиває гладдю та хрестиком. Все робить на швацькій машинці. Узори прикрашає бісером і камінцями.

Одяг майстрині дивує давніми українськими символами та цікаво підібраним колоритом.

Використовує лише природні тканини, спокійні кольори та народний орнамент, що є індивідуальним почерком автора.

Відомий молодий дизайнер **Роксолана Богуцька** вдало поєднує українські етнічні мотиви та сучасні модні тенденції. Створює стиль жінки з твердим характером, витонченої, збавливої та завжди впевненої в собі. Характерною рисою стилю дизайнера є національний колорит.

У своїй творчості Роксолана Богуцька послідовно розвиває тему етнічних елементів декору у сучасному костюмі. Ексклюзивність її колекціям надають художня вишивка по шкірі й тканині шовковими нитками і бісером, а також розпис та інкрустація металом.

Для виготовлення виробів використовуються винятково натуральні матеріали: шкіра, хутро, шовк, шерсть, льон, оброблені за найновітнішими технологіями. Кожна колекція дизайнера є гостро модною, непередбачуваною, але обов'язково українською.

Діана Дорожкіна, елітний дизайнер України, що відома своєю пристрасною до корсетів, також надихалася українською вишивкою та її мотивами. Нарядність виробів досяглась саме завдяки використанню народних орнаментів. Такі корсети виражають та підкреслюють індивідуальність жінки.

Висновки. Особливий інтерес до української вишивки проявляється в даний час. При створенні сучасного одягу іде процес творчого переосмислення традицій українського костюму та його оздоблення. Так, народна вишивка використовується при створенні сучасних блуз, платтів, курток та ін. Прийняття декоративного рішення народного одягу використовується при проектуванні сучасних трикотажних полотен і виробів з них. Напевно, жодна країна в світі, жоден народ не має в своєму розпорядженні такого багатства традицій в області національного народного мистецтва, як Україна:

різноманіття форм і образів, барвистість елементів, витонченість і неповторність декору, особливо вишивки – це великий і привабливий світ, своєрідна академія знань і творчих ідей для сучасних дизайнерів. Зараз фольклорний стиль зайняв своє місце у широкому міжнародному руслі моди. До народних традицій постійно звертаються дизайнери, створюючи модний одяг. Використання української вишивки та мотивів народного костюму забезпечує безпосередній зв'язок поколінь і виступає транслятором духовних надбань українського народу.

Література:

1. Кара-Васильєва Т.В. Українська вишивка. – К., 1993.
2. Ніколаєва Т. Історія українського костюма. – К., 1996.
3. Захарчук-Чугай Р.В. Українська народна вишивка. – К., 1988.
4. http://kampot.org.ua/ukraine/for_ukraine/ukr_moda